

De doelstelling voor windenergie is om in 2020 ongeveer 6000 Mega Watt(MW) aan windenergie op land te hebben gerealiseerd. Voor de totstandkoming van deze doelstellingen van het kabinet waren er al afspraken tussen het Rijk, IPO en VNG. In 2001 is het Blow-akkoord tussen deze drie partijen ondertekend met als doelstelling om in 2007 1500 MW windenergie op land te hebben staan. Deze doelstelling is medio 2008 gerealiseerd. Op dit moment is het vermogen al meer dan 2000 MW. De windmolens voorzien in 3,9 % van de totale Nederlandse stroombehoefte. Recent heeft het CBS cijfers gepubliceerd over de ontwikkeling van de duurzame energie in Nederland en uit die cijfers blijkt dat in 2007 windenergie de helft van de opgewekte duurzame energie voor haar rekening nam.

Een windmolen (ook wel windturbine genoemd) in Nederland heeft over het algemeen een vermogen van 2 MW, er zijn al molens van 3 MW en in het buitenland worden al molens geplaatst van 5 MW.

Voor het jaar 2010 geldt, op grond van Europese afspraken voor Nederland een doelstelling van negen procent duurzame elektriciteit. Met een verdubbeling van windenergie op land, is die doelstelling haalbaar. Om dat te bereiken blijven de overheden (het ministerie van VROM, LNV, EZ, het IPO en de VNG) zich gezamenlijk (afpraak 12 februari 2009) inzetten om alle windenergieprojecten tot uitvoering te brengen. Afsproken is om hier gestalte aan te geven door de inzet van onder meer windteams, zij adviseren bij het doorlopen van de procedures en bij de communicatie tussen de verschillende partijen, waardoor projecten efficiënter kunnen worden gerealiseerd. Ook zijn de partijen het eens geworden over het instellen van één helpdesk voor alle vragen rond windenergie, eenduidige en objectieve online informatievoorziening en een verdere aanpak van knelpunten in rijksregelgeving op het gebied van radar, geluid, externe veiligheid en rentabiliteit. Het rijk neemt samen met provincies en gemeenten het initiatief voor een landelijke campagne om draagvlak te vergroten voor windenergie op land.

Om de doelstellingen in 2020 te kunnen halen is afgesproken om in 2010 tot een verdubbeling te komen van het huidige opgestelde vermogen van 2000 MW. Om dit te kunnen realiseren zullen de zogenaamde pijplijnprojecten zoveel mogelijk worden uitgevoerd. Pijplijnprojecten zijn projecten die zich op dit moment veelal in een planologische procedure bevinden. Voor de resterende 2000 MW van 2011 tot 2020, zal gezamenlijk een verkenning worden uitgevoerd. Dit gebeurt door twee modellen te onderzoeken: het bundelen van vooral grote windmolens in grootschalige windparken en het combineren van windmolens met bedrijventerreinen, havengebieden of met grootschalige infrastructurele projecten. Ook de landschappelijk inpassing krijgt bij de ontwikkeling van deze modellen nadrukkelijk de aandacht. Eind 2009 moet deze verkenning gereed zijn.

Gelderse ontwikkelingen.

In het Gelders Klimaatprogramma 2008-2011 "Aanpakken en Aanpassen" hebben uw Staten zich tot doel gesteld om in 2015 10% van de energieproductie duurzaam te laten zijn. Windenergie zal daar ook haar bijdrage aan moeten leveren.

Uit onderzoek blijkt dat veel Nederlanders voor windenergie zijn, maar zo gauw de molens te dichtbij komen, beginnen andere gevoelens een rol te spelen. De Gelderse gemeenten zijn erg verdeeld als het om de plaatsing van windmolens gaat. Aan de ene kant is er verzet vanwege hinder en aantasting van het landschap, aan de andere kant staan gemeenten erg positief tegenover windenergie en willen graag windmolenparken faciliteren binnen hun gemeenten. Een goede inpassing in het landschap en een goede voorlichting kan veel van deze bezwaren wegnemen.

We moeten constateren dat veel gemeenten het thema duurzaamheid hoog op de politieke agenda plaatsen, veelal maakt windenergie daar een vast onderdeel vanuit. Tot op heden is windenergie één van de schoonste vormen van het opwekken van duurzame energie.

Om de mogelijke problemen op het gebied van de windenergie te vermijden wordt wel eens voorgesteld om de taakstelling voor wind te verplaatsen naar andere duurzame vormen van energie. Dit vormt geen alternatief. Het realiseren van andere vormen van duurzame energie (zoals mestvergisting) is minstens zo complex als windenergie. Het zal dus niet eenvoudiger of sneller kunnen gaan.

In het Blow-akkoord hebben wij ons vastgelegd op 60 MW in 2010, uw Staten hebben dat bij de totstandkoming van de Energienota in 2003 opgehoogd naar 100 MW. In september 2008 heeft u in het Gelders Klimaatprogramma vastgelegd te streven naar 140 MW in 2015. Van de 100 MW in 2010 is er reeds 36 MW gerealiseerd en is er 16 MW vastgelegd in vastgestelde plannen, die echter nog niet onherroepelijk zijn. (Duiven en Oldebroek)

Wanneer deze plannen stand houden, moeten we in Gelderland nog aan de slag met:

- voor 2010 48 MW
- voor 2015 40 MW (indien de voorgaande doelstelling is gehaald)

Eind augustus 2008 heeft Gedeputeerde Van der Kolk, namens ons college, bestuurlijke afspraken gemaakt met de gemeenten Apeldoorn, Buren, Ede, Hattem (raad heeft inmiddels het plan teruggetrokken), Montferland/Oude IJsselstreek, Neerijnen, Nijmegen en Over Betuwe. De gemeenten Ede en Neerijnen hebben nog geen planologische procedure lopen. Wel hebben alle gemeenten te kennen gegeven windenergie te willen ontwikkelen. Met deze gemeentebesturen is nu afgesproken dat zij zich zullen inspannen om nog 76 MW te realiseren. Dit zijn de al eerder genoemde pijplijnprojecten voor Gelderland. In de bijlage is een overzicht opgenomen van deze projecten.

Gezien de korte tijd die ons nog ter beschikking staat voor het realiseren van de 100 MW in 2010 en de mogelijke faalfactoren van de ingang gezette procedures bij gemeenten, zijn wij van mening dat een intensievere bemoeïenis van de provincie gewenst is.

Aanpak 100 MW tot en met 2010

Zoals al eerder gemeld is met een aantal gemeenten reeds afgesproken om 76 MW te realiseren. Het betreft hier afspraken met de colleges van B&W. 76 MW is ruim meer dan de 48 MW die nog benodigd is. Momenteel kan echter nog niet overzien worden welke gemeentelijke initiatieven wel zullen slagen en welke niet. De oorzaken daarvoor kunnen divers zijn. Te denken valt hierbij aan problemen rond radarverstoring, laagvliegroutes, geluid, externe veiligheid, rentabiliteit, maatschappelijk draagvlak en politiek lokaal commitment. Wanneer de gemeenteraden zich achter het voornemen van de colleges van B&W scharen, is onze huidige inschatting dat in ieder geval de benodigde 48 MW gerealiseerd kunnen worden binnen deze gemeenten zonder dat wij onze rol van aanjagen, stimuleren en faciliteren hoeven aan te passen., maar we zullen die rol wel intensiveren.

Conform de huidige beleidslijn ligt in het planologisch spoor de eerste verantwoordelijkheid bij de gemeenten. Zij zijn dus ook degene die in beginsel het bestemmingsplan maken. Onze eerste lijn is dan ook het ondersteunen van de gemeenten bij de planvoorbereiding en realisatie. Dit te doen door het bieden van deskundigheid, het geven van advies en door de gemeenten te activeren en te faciliteren.

De tweede lijn is het maken van een inpassingsplan. Dit doen we slechts in zeer uitzonderlijke gevallen. Wanneer het om een inpassingsplan gaat, zal de betreffende gemeente of betrokken gemeente(n) (als het om een intergemeentelijk park gaat) ons daartoe moeten verzoeken. Zij zal helder moeten motiveren waarom zij niet in staat is het bestemmingsplan te maken. Zo laten we de verantwoordelijkheid in eerste instantie daar waar zij hoort, bij de gemeenten.

Om mogelijke knelpunten op te lossen zijn wij deels afhankelijk van de inspanningen van de rijksoverheid, maar zullen niet nalaten onze invloed uit te oefenen daar waar mogelijk is.

Ten aanzien van het maatschappelijk draagvlak en het lokale commitment hebben wij al initiatieven ondernomen. Wij hebben eind 2008- begin 2009 een drietal avonden informeel gediscussieerd met wethouders en raadsleden van gemeenten die één of meerdere zoekzones windenergie binnen hun grenzen hebben liggen. Iedere avond stond een ander onderwerp op de agenda, een onderwerp die de lokale politiek vaak bezig houdt. Er is gesproken over landschappelijke inpassing, geluid en maatschappelijk draagvlak. Voor de deelnemers zijn de resultaten van de avonden samengevat in een boekje.

Aanpak 140 MW tot 2015

In het Gelders Klimaatprogramma 2008-2011 is opgenomen dat er in 2015 140 MW aan windenergie in Gelderland zal staan. Met de projecten die nu in de pijplijn zitten, komen we weliswaar een eind in de richting van dit doel, maar het is niet ondenkbeeldig dat er nog projecten zullen afvallen gezien de weerbaarheid van de processen. Om deze doelstelling te kunnen halen zullen wij daarom de regie naar ons toetrekken en zullen nu al maatregelen genomen moeten worden. Wij gaan daarom nu starten met de screening van de bestaande, nog niet ontwikkelde, relatief grootschalige zoekzones windenergie in het Streekplan Gelderland 2005. Wij willen nagaan welke plaatsingsmogelijkheden er zijn voor een groter aantal windmolens per lokatie (> 20 MW), waarbij wij nadrukkelijk het aspect landschappelijke inpassing in mee willen nemen. We zullen zoeken naar ruimte voor 40 tot 60 MW, die naar verwachting nog nodig zijn. De resultaten van onze zoektocht zullen wij, naar verwachting in de tweede helft van dit jaar aan u presenteren.

Uit bovenstaande vloeit voort dat wij de verantwoordelijkheid nemen en het benodigde inpassingsplan maken. In sommige gevallen kan dit er ook toe leiden dat wij alsnog een inpassingsplan gaan maken voor de huidige pijplijnprojecten, als die niet (tijdig) tot ontwikkeling worden gebracht maar wel passen in de voorgestane grootschaliger aanpak.

Onze voorkeur gaat hierbij uit naar locaties langs infrastructuur en op bedrijventerreinen. Wij willen daarbij ook de mogelijkheid bekijken of deze zoekzones mogelijk kunnen worden uitgebreid. Wanneer in het verlengde van reeds bestaande windparken of in ontwikkeling zijnde parken extra mogelijkheden zijn om molens bij te bouwen moet dit nader worden onderzocht. Uitgangspunt moet zijn dat gekeken wordt naar de meest efficiënte oplossing met de hoogst mogelijke opbrengst. Met andere woorden de juiste molen op de juiste plek. In het programma ruimtelijke kwaliteit 2009 is de landschappelijke inpassing van windmolens als specifiek speerpunt opgenomen.

Op dit moment liggen bij ons twee concrete verzoeken van particuliere initiatiefnemers voor het maken van een inpassingsplan voor een tweetal locaties, te weten Rha en Bakerwaard, beide gelegen in de gemeente Bronckhorst. De gemeente Bronckhorst wil geen medewerking verlenen aan deze initiatieven. De initiatiefnemers hebben zich daarop tot ons gewend en refereren daarbij aan de wettelijke mogelijkheden, die de Wet ruimtelijke ordening (Wro) sinds 1 juli 2008 daarvoor biedt. Uw Staten hebben bij de vaststelling van de agenda voor de nieuwe Wro windenergie aangeduid als provinciaal doel. Op grond hiervan kunnen derden ons vervolgens verzoeken om een inpassingsplan te maken, wanneer gemeenten deze doelstelling laten liggen.

Passend binnen de aanpak, zijn wij van mening dat het nu nog te vroeg is om hierop een definitief antwoord te geven. We willen daarvoor de resultaten van onze zoektocht afwachten.

In overleg met de betrokken ministeries willen wij wel gaan polsen in hoeverre er de mogelijkheden kunnen worden onderzocht om in de toekomst langs snel- spoorwegen windmolens te realiseren. Dit zal vanzelfsprekend moeten worden afgestemd met de in de inleiding genoemde lange termijnvisie van de rijksoverheid.

Arnhem, 10 maart 2009 - zaaknr. 2009-004254
Gedeputeerde Staten van Gelderland
C.G.A. Cornielje - Commissaris van de Koningin
H.M.D. Brouwer - secretaris

+ + + + +

Bijlage

Overzicht van gerealiseerde MW en van de pijplijnprojecten gericht op het realiseren van 100 MW tot 2011 en 140 MW tot 2015

Gemeente	toelichting	aantal MW	aantal MW
		<i>Reeds be- staand of in plannen</i>	<i>mogelijk extra</i>
Culemborg	gerealiseerd	6	
Aalten	gerealiseerd	16	
Neder Betuwe	gerealiseerd	8	
Zutphen	gerealiseerd	6	
Oldebroek*	Planologisch vastgestelde plannen (Oldebroek ligt bij RvS)	8	
Duiven	Planologisch vastgestelde plannen (bezwarencommissie moet oordelen over bouwvergunning)	8	
Subtotaal		52	
		<i>Potentiële gemeenten</i>	
Hattem*	raad Hattem heeft plan afgewezen	6**	
Ede	nog niet in planproces	6	
Apeldoorn	vliegveiligheid Teuge	14	
Netterden (Oude IJsselstreek/ Montferland)	van Duitse zijde commentaar vanwege natuur en cultuurlandschap	12	
Nijmegen	hoofdleiding Gasunie	10	
Over Betuwe	inpassing met bedrijven	8	
Buren	nader onderzoek naar zienswijze rapport	8	
Neerijnen	nog niet in planproces medewerking gemeente Geldermalsen + radar Herwijnen	18	18***
Subtotaal		82	
Minimaal nog nodig bij overige gemeenten		6	
Totaal		140	

*) Windpark Hattemberbroek valt zowel binnen de gemeente Hattem als de gemeente Oldebroek

***) hoewel deze MW's worden meegerekend, zal de gemeente dit niet zelf uitvoeren/realiseren

****) de gemeenteraad van Neerijnen heeft plannen om meer molens in het Molenveld te plaatsen.